מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את מבנה השיר ואת תוכנו
- לזהות אמצעים אמנותיים בשיר ואת תפקידם
- לדון בנושא הזהות והגאווה המזרחית בשיר

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – הבנת השיר

1. ב – "מזרח הוא"
2. ג – חמישה
3. א – המזרח הוא המקום שממנו זורחת השמש

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – השיר כתוב בשורה חופשית בלי חריזה ומשקל קבועים
2. נכון – כך כתוב בתיאור מבנה השיר

חלק ג' – השלמת מילים

1. מגמגם
2. 1951
3. אנפורה

חלק ד' – התאמה

1. 1 – ג (מוזיקה ערבית קלאסית)
2. 2 – ד (אגדה)
3. 3 – ב (אוכל ושתייה)
4. 4 – א (זיכרון משפחתי)

חלק ה' – כתיבה ומחשבה

1. יש לציין שהשיר מציג תמונות עשירות ומגוונות (מוזיקה, אגדה, אוכל, משפחה, שירה) ומסיים בחזרה למשמעות המילה - מקור אור. התלמיד/ה צריך להביא שתי דוגמאות קונקרטיות מתוכן השיר.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- התלמיד/ה מזהה את האנפורה "מזרח הוא" ואת תפקידה הארגוני כהגדרה
- התלמיד/ה מצביע על שילוב בין עולם המדע לעולם האוכל (למשל חלקיק וחומוס)
- התלמיד/ה מסביר שהשיר מציג את התרבות המזרחית בגאווה ובעושר, לא כתווית אחת

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח את השיעור בשאילת התלמידים מה המילה "מזרח" מסמלת בעיניהם, ולהשוות לתפיסת השיר
- מומלץ לקרוא את השיר בקול רם ולהדגיש את החזרה על "מזרח הוא" בכל בית
- כדאי לעודד את התלמידים לחפש בעצמם תמונות מתחומים שונים (מוזיקה, אוכל, משפחה) ולסדר אותן כמו בשיר

דף תרגול: "מזרח" מאת רוני סומק

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

השיר "מזרח" מאת רוני סומק הוא מעין הגדרה שירית למילה "מזרח", הבנויה מחמישה בתים שכל אחד מהם נפתח במילים "מזרח הוא". השיר משלב תרבות ערבית, זיכרונות משפחה וגאווה בזהות המזרחית.

בנק מילים: מגמגם | אנפורה | 1951

1 חלק א' – הבנת השיר

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. באילו מילים נפתח כל בית בשיר?

א "אני זוכר" ב "מזרח הוא" ג "סבא שלי"

2. כמה בתים יש בשיר?

א שלושה ב ארבעה ג חמישה

3. איך מסתיים השיר?

א המזרח הוא המקום שממנו זורחת השמש ב הדובר חוזר לבגדד

ג הסבתא מוצאת את הבקבוק

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	השיר כתוב בחריזה ובמשקל קבועים	☐	☐
2	כל בית בשיר עוסק בתחום אחר - מוזיקה, אגדה, אוכל, משפחה וגאוגרפיה	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. השיר "מזרח" מופיע בספר "נקמת הילד ה_____ "

2. רוני סומק נולד בשנת _____

3. החזרה "מזרח הוא" בתחילת כל בית נקראת _____

4 חלק ד' – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מוחמד עבד אל-והאב ואום כולתום	___	**א.** זיכרון משפחתי
2. עלי באבא וארבעים השודדים	___	**ב.** אוכל ושתייה
3. חומוס, טחינה וערק	___	**ג.** מוזיקה ערבית קלאסית
4. שפמו של הסבא והבקבוק שהוסתר	___	**ד.** אגדה

5 חלק ה' – כתיבה ומחשבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. הסבירו כיצד השיר הופך את המילה "מזרח" ממילה שלפעמים נאמרת בזלזול למקור של גאווה. הביאו שתי דוגמאות מהשיר.

כרטיס יציאה

באילו מילים נפתח כל בית בשיר, ומה תפקיד החזרה הזו?

תנו דוגמה אחת לערבוב משלבים בשיר והסבירו את ההומור שבה

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀